

Reactie Save the Children Nederland op Klimaatplan 2025-2035

De klimaatcrisis is een kindercrisis.

Save the Children is de grootste onafhankelijke kinderrechtenorganisatie ter wereld. Daar waar kinderrechten in het geding komen, komen wij in actie. De klimaatcrisis heeft grote gevolgen voor kinderen wereldwijd. Overheden, bedrijven en burgers moeten zich inzetten om de opwarming van de aarde tot een minimum te beperken, de afspraken uit het Parijs Akkoord nakomen en zorgdragen voor adaptatiestrategieën die ook de meest kwetsbaren uit de samenleving beschermen.

Met veel interesse hebben wij kennisgenomen van het ontwerp Klimaatplan 2025-2035. Nederland erkent de noodzaak om sneller en grondiger werk te maken van ambitieus en eerlijk klimaatbeleid. Wij juichen dan ook toe dat het Klimaatplan rechtvaardigheid op een prominente plek plaatst. Ook participatie, en dan met name door toekomstige generaties, wordt als een prioriteit beschreven. Daar zijn wij het van harte mee eens.

Om de rechten van kinderen stevig te verankeren in het Klimaatplan, benadrukken wij drie belangrijke aandachtspunten.

1. Expliciete erkenning van kinderrechten in klimaatbeleid

Als kinderrechtenorganisatie vinden wij het belangrijk dat beleid en wetgeving kinderrechten expliciet erkennen. De impact van klimaatverandering op kinderrechten in Nederland – zoals toegang tot onderwijs, gezondheidszorg en bescherming – moet onderzocht worden en meegenomen als basis voor klimaatbeleid. Om dit te doen, is het belangrijk dat kinderen kunnen participeren in beleidsontwikkeling.

Het kabinet acht het van belang dat burgers, bedrijven, medeoverheden, maatschappelijke organisaties en andere partijen in de samenleving betrokken worden bij de ontwikkeling van toekomstig beleid (Klimaatplan, p. 70). Dit belang onderschrijven wij ten zeerste. Kinderen en jongeren vormen een specifieke doelgroep met specifieke behoeften. Om hen de kans te geven op een betekenisvolle manier te participeren, is het van belang om het proces van participatie vorm te geven zodat het aansluit bij de behoeften van kinderen en jongeren.

Het Lundy-model¹ is een breed erkend en gedragen model om kinder- en jongerenparticipatie vorm te geven, zo ook door de Europese Commissie. We roepen de minister dan ook op om de ambitie voor betekenisvolle participatie van toekomstige generaties verder te concretiseren door middel van het opstellen van een

---

¹ <https://eu-for-children.europa.eu/about/lundy-model>

roadmap, waarin de elementen van het Lundy-model worden meegenomen. Dit sluit aan bij de uitgangspunten voor maatschappelijke betrokkenheid die in het Klimaatplan zijn beschreven (Klimaatplan, p. 11 en 70).

Enkele strategieën waaraan gedacht kan worden:

- *Jongerenberaad*
Het organiseren van een burgerberaad is een goede manier om burgers actief te betrekken bij het ontwikkelen van klimaatbeleid (Klimaatplan, p. 70). Omdat kinderen en jongeren de gevolgen van ons klimaatbeleid het langst moeten dragen, en omdat zij specifieke behoeften hebben om betekenisvol te kunnen participeren, roepen wij op om voor toekomstige klimaatplannen naast een burgerberaad ook een kinder- en jongerenberaad te organiseren.
- *Focusgroepen*
Via bestaande jongerenorganisaties zoals de Jonge Klimaat Beweging (JKB) heeft de overheid toegang tot jongeren die goed geïnformeerd zijn over klimaat en daarom op een betekenisvolle manier kunnen deelnemen aan het vormen van beleid. Dit sluit aan bij de inzet van het kabinet op maatschappelijke initiatieven en participatie (Klimaatplan, p. 10).
- *Investeren in bestaande programma's*
Om ook kinderen en jongeren die op dit moment nog geen geïnformeerde mening kunnen vormen over klimaatbeleid te betrekken bij besluitvorming over hun toekomst, roepen we de Nederlandse overheid op om te investeren in programma's die jongeren helpen geïnformeerd te raken, hun mening te vormen en deze te delen met beleidsmakers. Save the Children doet dit op dit moment al via het programma 'Speaking Minds', dat jongeren betreft bij beleid en besluitvorming op lokaal en nationaal niveau.

2. Aandacht voor de meest kwetsbare kinderen

Het Klimaatplan benadrukt het belang van een rechtvaardige transitie (Klimaatplan, p. 7). Wij juichen deze focus toe, maar merken op dat specifieke aandacht voor de impact op kinderen ontbreekt.

Door het uitvoeren van een 'vulnerability impact assessment' kan de overheid in kaart brengen welke groepen in de maatschappij het meest kwetsbaar zijn voor de effecten van het klimaatplan. Het Klimaatplan erkent dat sommige groepen moeite hebben om deel te nemen aan de transitie (Klimaatplan, p. 7), maar het is essentieel dat de impact op kinderen hierbij expliciet wordt onderzocht. We roepen de overheid op om een kinderrechtenspecifieke analyse op te nemen in dit onderzoek.

Bij deze analyse moet rekening worden gehouden met:

- **Gezondheid:** kinderen zijn extra kwetsbaar voor hittestress en luchtvervuiling.
- **Woonomgeving:** kinderen die opgroeien in gebieden met een hoog risico op overstromingen of in slecht geïsoleerde woningen lopen disproportioneel veel risico.

- Sociale ongelijkheid: klimaatmaatregelen mogen niet leiden tot een verergering van kinderarmoede of uitsluiting.

Om de meest kwetsbare kinderen te beschermen tegen de negatieve effecten van klimaatbeleid, is het cruciaal om de samenhang tussen verschillende beleidsterreinen te onderzoeken en stevig te verankeren in het klimaatbeleid. Onderwijs, sociale zaken en volksgezondheid raken allemaal aan de rechten van kinderen en de effecten van klimaatbeleid.

Neem bijvoorbeeld de maatregelen die worden genomen in het kader van de just transition, zoals het terugdraaien van fossiele subsidies. In het licht van de ambities van het Parijsakkoord juichen wij dit van harte toe, maar we willen erop wijzen dat het ook hier van groot belang is om kinderrechten in ogenschouw te nemen. Om het risico op sociale uitsluiting te verkleinen, is een goede samenhang met sociaal beleid noodzakelijk, zodat kinderen die opgroeien in armoede niet in nog grotere armoede en sociale isolatie terechtkomen.

3. Versterk samenhang tussen verschillende beleidsterreinen

Om de meest kwetsbare kinderen te beschermen tegen de negatieve effecten van klimaatbeleid, is het cruciaal om de samenhang tussen verschillende beleidsterreinen te versterken. Dit sluit aan bij de brede integrale benadering die het Klimaatplan bepleit (Klimaatplan, p. 11 en 50).

Bijvoorbeeld:

- Het terugdringen van fossiele subsidies (Klimaatplan, p. 50) heeft mogelijk negatieve financiële effecten voor gezinnen met een laag inkomen. Dit kan leiden tot hogere energiekosten voor kwetsbare kinderen en gezinnen, wat de toegang tot basisvoorzieningen kan bemoeilijken.
- De transitie naar een circulaire economie (Klimaatplan, p. 50) moet rekening houden met de impact op arbeidsmarkten en sociale zekerheid, om te voorkomen dat gezinnen in economisch kwetsbare posities extra worden getroffen.

Wij roepen de overheid op om kinderrechten structureel op te nemen in deze afwegingen en om het Klimaatplan aan te vullen met een sociale impactanalyse waarin expliciet aandacht wordt besteed aan de effecten op kinderen. Wij zijn verheugd dat Nederland een consultatie organiseert rondom het EU Social Climate Fund, en met name voorstel 1 (tijdelijke steun voor huishoudens in de energietransitie) en 2 (een fonds dat gezinnen met vervoersarmoede helpt om toch duurzaam kunnen reizen) lijken ons van groot belang. Wel willen we duidelijk onderstrepen dat dit fund pas vanaf 2026 beschikbaar is, en kinderen zo lang niet kunnen wachten. Het is daarom belangrijk dat ook op nationaal niveau een fonds wordt ingericht om kinderarmoede gerelateerd aan de energietransitie te bestrijden en voorkomen.

Tenslotte, de klimaatcrisis is een kindercrisis. Hoe langer we wachten met het ondernemen van actie, en hoe minder we rekening houden met de belangen van

toekomstige generaties, hoe hoger de rekening wordt die we doorschuiven. Dat is onacceptabel. Een rechtvaardig klimaatbeleid waarbij de meest kwetsbare mensen, inclusief kinderen, de meeste bescherming krijgen, is cruciaal en we zijn dan ook blij met deze focus. We hopen dat met onze input deze ambitie gerealiseerd kan worden.

Voor meer informatie: eline.bijveld-castelijns@savethechildren.nl